

Belastingdienst

Belasting betalen: automatisch goed

Toekomstvisie op de digitale
transformatie van de belastingen

Inhoudsopgave

Hoe ziet belasting betalen er in de toekomst uit?

Voor burgers 3

Voor ondernemers 4

Toekomstvisie

Belasting betalen: automatisch goed 5

Waarom is deze verandering nodig? 7

De kansen voor de Belastingdienst 8

Aandachtspunten 9

Vervolg 10

Belasting betalen in de toekomst: we maken het **makkelijker om het goed te doen** en **moeilijker om het fout te doen.**

Hoe ziet belasting betalen er in de toekomst uit?

Voor burgers

Nora

Nora is helemaal gelukkig met de aankoop van haar eerste huis. Ze is op weg naar de notaris om officieel te tekenen voor de overdracht van het huis. Op dat moment wordt niet alleen de overdrachtsbelasting afgedragen, maar wordt ook de teruggave van aftrekbare financieringskosten meteen fiscaal geregeld. Via de wallet op haar telefoon deelt **Nora** de digitale bewijsstukken met de notaris, de bank als hypotheekverstrekker en de makelaar die nodig zijn voor de taxatie.

Nog voordat **Nora** de sleutel in het slot van haar nieuwe huis steekt, krijgt ze een notificatie op haar mobiele telefoon. Ze geeft toestemming om de teruggave van de hypotheekrente automatisch te berekenen met de gegevens uit de hypotheekakte. Na goedkeuring krijgt ze deze maand al het juiste bedrag op haar rekening.

Martha

De ogen van **Martha** (76) gaan de laatste tijd erg achteruit. Ze kan de brieven van de overheid niet meer goed lezen en veel begrippen vindt ze moeilijk. Haar thuishulp vertelt haar dat ze belasting moet betalen en dat ze bij de bibliotheek kunnen helpen.

Martha laat zich door de buurtbus naar de bibliotheek brengen waar ze een medewerker heel eenvoudig machtigt om haar belastingzaken voor haar te regelen. Gelukkig is het grootste gedeelte al vooraf ingevuld door de Belastingdienst. Zelfs het kleine weduwenpensioen uit Spanje van haar overleden man is al toegevoegd. Zorgaanbieders hebben door het jaar heen de bewijzen van aftrekbare zorgkosten toegevoegd aan haar wallet.

De medewerker ziet in een oogopslag waar **Martha** recht op heeft. Ze kan alles verder in orde maken door ontbrekende informatie bij de verschillende instanties op te halen. Een AI-assistent controleert de drempels en dan is belasting geregeld. De gegevens van de medewerker worden vastgelegd en de machtiging wordt weer beëindigd.

Hoe ziet belasting betalen er in de toekomst uit?

Voor ondernemers

Robin

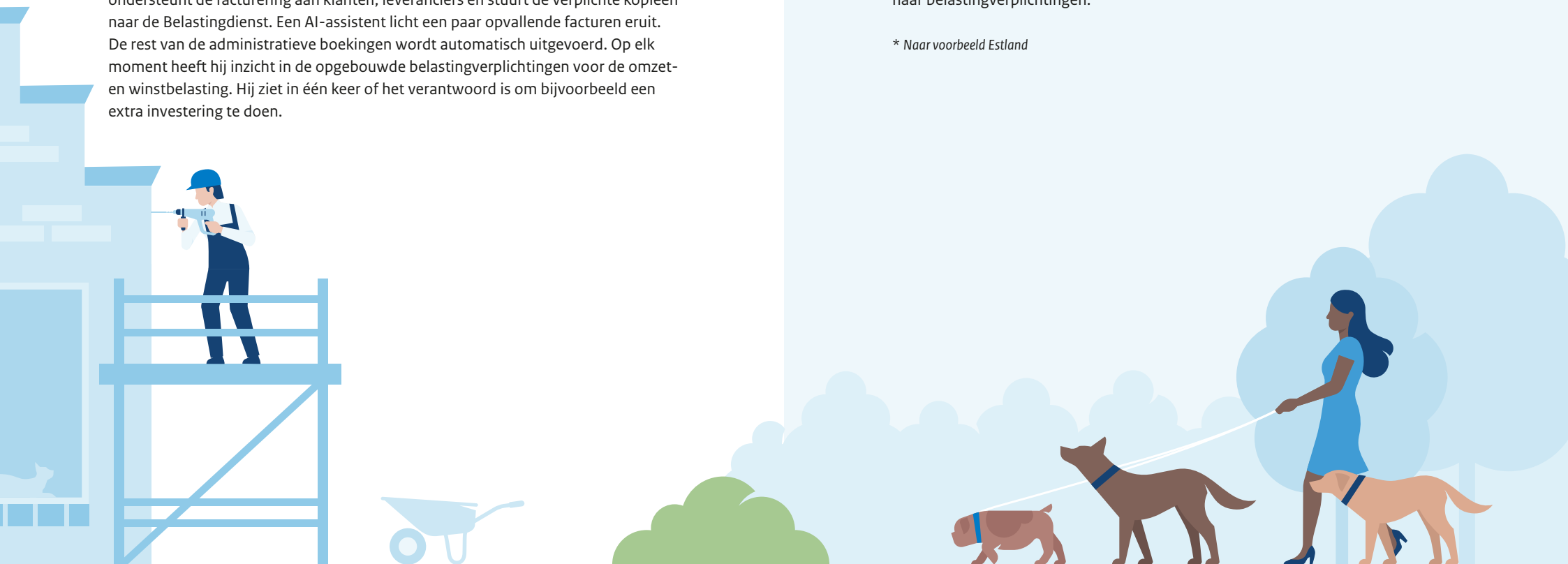
Robin is erg handig en verdient zijn brood als zelfstandig klusjesman. In alle uithoeken van de stad heeft hij klanten. Hij komt in veel winkels om spullen te kopen om zijn klussen uit te voeren. Iedere keer als hij afrekent wordt de btw direct verrekend met de Belastingdienst en worden de facturen automatisch online opgeslagen. Hierdoor hoeft hij geen bonnen te bewaren en heeft hij op elk moment overzicht over zijn fiscale zaken. Zo houdt hij meer tijd over voor extra klussen.

Robin regelt veel zaken via zijn boekhoudplatform. Het systeem verifieert en ondersteunt de facturering aan klanten, leveranciers én stuurt de verplichte kopieën naar de Belastingdienst. Een AI-assistent licht een paar opvallende facturen eruit. De rest van de administratieve boekingen wordt automatisch uitgevoerd. Op elk moment heeft hij inzicht in de opgebouwde belastingverplichtingen voor de omzet- en winstbelasting. Hij ziet in één keer of het verantwoord is om bijvoorbeeld een extra investering te doen.

Soraya

Soraya heeft een goed lopende hondenuitlaatservice. Via een ondernemersrekening bij haar bank hoeft ze zich als kleine ondernemer geen zorgen te maken over financiële rapporten, btw-aangiften en het betalen van belastingen. Dit alles gebeurt automatisch op basis van de boekingen op de ondernemersrekening (bij de bank). Over de inkomsten die **Soraya** op haar ondernemersrekening ontvangt, houdt de bank de af te dragen belasting in en draagt deze direct af aan de Belastingdienst. **Soraya** ontvangt alleen het nettobedrag op haar rekening. Op deze wijze voldoet zij als ondernemer 'automatisch' aan haar belastingverplichtingen.*

** Naar voorbeeld Estland*

Belasting betalen: automatisch goed

Burgers en bedrijven verwachten dat belasting betalen net zo gemakkelijk, snel en gebruiksvriendelijk gaat als online shoppen, whatsappen of een tikkie sturen. Opkomende technologieën maken dit steeds meer mogelijk.

De Belastingdienst zal in de toekomst aansluiten bij de systemen en technologieën die burgers en bedrijven al gebruiken om transacties uit te voeren. Bijvoorbeeld voor het runnen van een bedrijf, het doen of ontvangen van betalingen of bij het communiceren met klanten, leveranciers etc.

De Belastingdienst zorgt ervoor dat die systemen de juiste gegevens leveren die nodig zijn om belasting betalen automatisch goed en gemakkelijk te maken. Denk aan boekhoudpakketten van leveranciers. We maken het makkelijker om het goed te doen.

De Belastingdienst sluit aan op het moment dat een transactie plaatsvindt. Er zijn straks geen handmatige aangiften meer nodig die zorgen voor administratieve last of de angst om het fout te doen. We maken het moeilijker om het fout te doen.

Burgers en bedrijven hebben de zekerheid dat belasting betalen automatisch in één keer goed gaat en hebben inzicht in hun actuele belastingssituatie. Burgers en bedrijven ervaren zo meer vertrouwen en meer grip.

Burgers en bedrijven hebben regie over hun eigen gegevens die de Belastingdienst en partners gebruiken en de gegevensuitwisseling tussen partijen. De Belastingdienst houdt (meta) toezicht op de kwaliteit van de gegevensstromen en de gebruikte systemen.

Burgers en bedrijven die digitaal of financieel niet meekomen in de maatschappij, kunnen altijd hulp krijgen van een persoonlijke digitale assistent, een professional of iemand uit hun eigen omgeving. Er zijn overheidsloketten om hen te helpen.

Ook binnen de organisatie stelt de Belastingdienst de mensen en de ervaringen van de mensen die er werken centraal.

Juiste moment

Voor burgers en bedrijven

Burgers en bedrijven kunnen erop vertrouwen dat belasting betalen op tijd en op het juiste moment gebeurt. Belasting betalen gaat gemakkelijk, op het moment van een transactie.

Voor Belastingdienst

Belastingheffing vindt plaats in het ecosysteem van de belastingplichtige, op het juiste moment aansluitend bij de transactie. Voor het heffen en innen van belasting werken we samen met partners in het ecosysteem.

Gemak

Voor burgers en bedrijven

Belasting betalen gaat gemakkelijk, waar mogelijk digitaal, via de systemen en technologieën die burgers en bedrijven gebruiken om transacties uit te voeren. De administratieve handelingen voor burgers en bedrijven nemen af.

Voor Belastingdienst

We kiezen voor digitaal eerst, met gebruik van de gegevens dicht bij de bron en in de actualiteit, binnen al onze werkprocessen en dienstverlening.

Zekerheid

Voor burgers en bedrijven

Voor belastingplichtigen ontstaat meer zekerheid: zij hebben straks op elk moment inzicht in hun actuele belastingssituatie. De vaststelling van de belastinghoogte gebeurt direct. Gegevensuitwisseling gaat onder hun eigen regie. Er is minder doorlooptijd.

Voor Belastingdienst

Voor het geven van inzicht in de actuele belastingssituatie werken we samen met partners in het ecosysteem. Fiscale regelgeving en digitale systemen worden ontworpen in continue samenwerking tussen beleidsmakers, uitvoeringsdeskundigen en externe belanghebbenden. We houden meta toezicht op gegevensstromen en systemen.

Automatische naleving

Voor burgers en bedrijven

Het wordt makkelijker om het goed te doen en moeilijker om het fout te doen. Wet- en regelgeving is zoveel mogelijk ingebouwd in de systemen die burgers en bedrijven al gebruiken.

Voor Belastingdienst

Wetgeving wordt zo ontworpen dat (computer)systemen de regels automatisch kunnen verwerken of zo dat digitale processen mogelijk zijn en de wetgever direct inzicht geeft in de consequenties van keuzes en ontwerpen. De naleving van wet- en regelgeving verschuift naar toetsing vooraf: naar het moment van bepaling van de belasting én vindt automatisch plaats tijdens de daadwerkelijke uitvoering van die processen.

Waarom is deze verandering nodig?

Het huidige systeem TA 2.0 (Tax Administration 2.0) is ontworpen voor een papieren proces, met formulieren die achteraf worden ingevuld en gecontroleerd. Dit systeem wordt weliswaar steeds verder gedigitaliseerd, maar is niet van meet af aan digitaal ontworpen. De Belastingdienst begint hierdoor achter te lopen op de (steeds meer gedigitaliseerde) maatschappij. Het gat tussen de Belastingdienst en de wensen uit de maatschappij wordt steeds groter. Mede door ontwikkelingen als e-commerce, fintech, cryptovaluta en digitale platforms.

Burgers en bedrijven vinden het lastig om hun weg te vinden in het huidige systeem en aan de regels te voldoen. Ze moeten veel handelingen ondernemen, vaak nog op papier. Ze hebben geen inzicht in hun actuele belastingssituatie.

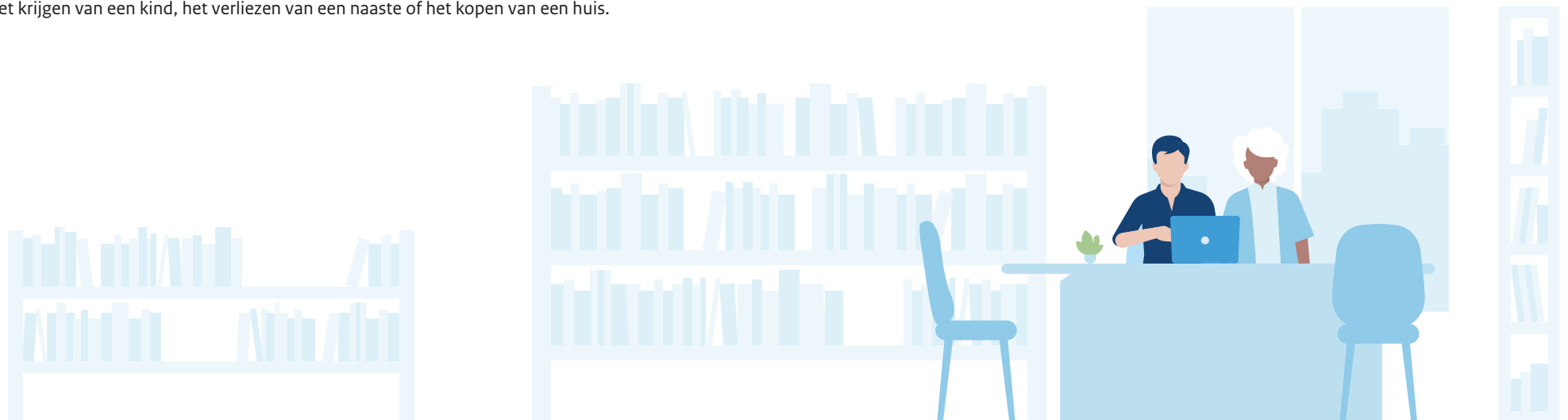
Ze zijn bang om fouten te maken en meer te ontvangen dan waar ze recht op hebben. Ze ervaren hierdoor extra stress op bepalende momenten in hun leven: bij het krijgen van een kind, het verliezen van een naaste of het kopen van een huis.

Europese ontwikkelingen en verordeningen vanuit de Europese Unie

vragen om vereenvoudiging en vernieuwing. Zo verwacht de EU dat elke lidstaat al zijn burgers, inwoners en bedrijven per 2026 ten minste één EU Digital Identity wallet ter beschikking stelt. Om te kunnen aantonen wie zij zijn en om belangrijke digitale documenten veilig en gemakkelijk te kunnen opslaan, delen en ondertekenen.

Nederlandse ondernemers die wereldwijd zaken doen, zullen gaan ervaren dat andere landen belasting betalen makkelijker maken. Meegaan in deze internationale ontwikkelingen is noodzakelijk voor (internationale) gegevensuitwisseling en samenwerking.

Door vergrijzing, afnemende bevolkingsgroei en immigratie gaat de beroepsbevolking vanaf 2025 naar verwachting stagneren terwijl de vraag naar arbeid toeneemt. Dit heeft ook gevolgen voor de Belastingdienst. De **krapte op de arbeidsmarkt** vraagt om een andere organisatie van werk en inzet van personeel.

De kansen voor de Belastingdienst

De Belastingdienst – wendbaar digitaal

Optimalisatie

Voor de Belastingdienst worden heffing, toezicht en handhaving gemakkelijker omdat ze direct en op transactieniveau plaatsvinden op de kwaliteit van gegevensstromen. Er is minder herstel nodig van fouten en papier hoeft niet meer omgezet te worden naar digitaal.

Flexibiliteit/wendbaarheid

Voor de Belastingdienst zijn wijzigingen in het stelsel of tarieven beter en sneller te verwerken en wordt centrale dataverzameling waar mogelijk vervangen door decentrale verwerking bij burgers en bedrijven.

Samenwerking

Belastingheffing en -inning en inzicht in de actuele belastingsituatie gebeurt in samenwerking met vele spelers in het ecosysteem, zoals banken, werkgevers, fiscale dienstverleners, e.a.

Interoperabiliteit

Doordat de belastingheffing digitaal is, is er betere samenwerking tussen systemen, processen en belanghebbenden, ook internationaal.

Arbeidsbesparing

Er zal een verschuiving van kwaliteiten, type medewerkers en organisatiemodellen ontstaan. Door vergrijzing en krapte op de arbeidsmarkt zullen we het werk in de toekomst met minder mensen moeten doen. Inzet van nieuwe technologie, samenwerking in netwerken en ecosystemen en vermindering van handelingen bij innen en heffen maakt dit mogelijk.

Human experience

Het wordt makkelijker om binnen de organisatie de mensen en de ervaringen van de mensen die er werken centraal te stellen.

Aandachtspunten

TA 3.0 (Tax Administration 3.0) biedt enorme kansen, maar bij de transformatie moeten we aandacht hebben voor de huidige situatie. Een eerste overzicht (deze lijst is niet uitputtend en zal worden aangevuld en aangescherpt) van **aannames** en **aandachtspunten** die hierbij horen:

Aanname	Aandachtspunt
Burgers en bedrijven accepteren de digitalisering van de Belastingdienst.	Vertrouwen in digitalisering van de overheid is niet vanzelfsprekend (voorbeelden zijn gebruik AI, toeslagenaffaire etc.).
Iedereen kan meekomen of worden ontzorgd in de transitie naar TA 3.0.	Alternatieve dienstverlening voor kwetsbaren / niet-zelfredzame burgers.
Het is mogelijk om fiscale wetgeving digitaal vriendelijk te ontwerpen.	Fiscale wetgeving bevat interpretaties en uitzonderingen die lastig in machine-readable regels zijn om te zetten.
Burgers en bedrijven worden ontzorgd door het heffen en innen van belasting op het juiste moment in de transactie.	De cashflow van burgers en bedrijven verandert.
Externe partijen (bedrijven) gaan deelnemen in het ecosysteem.	Betrouwbaarheid van partners (bedrijven) en afwegingen van eigen belangen van partners.

Aanname	Aandachtspunt
De Belastingdienst kan multi-disciplinair belastingprocessen bouwen door samen te ontwerpen en bouwen met DGFZ (en de Tweede Kamer), externe partijen van het ecosysteem en andere (semi-)overheidsorganisaties.	Dit vergt een cultuurverandering.
Digitalisering verlaagt de kosten of is budgetneutraal.	Op de lange termijn kan digitalisering efficiënter zijn en kosten besparen, maar op korte termijn vraagt het grote investeringen. Ook om duurzaamheid te garanderen.
Er wordt geïnvesteerd in het aanpassen van oude systemen of het vervangen daarvan.	De Belastingdienst werkt met complexe systemen, er moet actief gekozen worden om ruimte te maken in het (IV) portfolio voor vernieuwing. Deze systemen zijn niet zomaar te vervangen, dit vereist een langetermijnstrategie.

Vervolg

De visie Tax Administration 3.0 (TA 3.0) van de OESO is beschreven vanuit de meest ideale situatie. We hebben de visie naar de Nederlandse situatie vertaald, passend bij de waarden van de Nederlandse maatschappij en aansluitend bij de internationale ontwikkelingen.

De toekomstvisie is een stip op de horizon, waar we de komende tijd stapsgewijs en lerend naartoe zullen werken, door middel van initiatieven die inspelen op actuele vraagstukken en waarbij we de behoeften van burgers en bedrijven onderzoeken en centraal zetten.

